

Een mantelzorgpremie in elke gemeente

SAMANA MAAKT EEN STAND VAN ZAKEN - 2020

Inhoud

Voorwoord.....	p 3
Vlaanderen	p 5
Provincie Antwerpen	p 10
Provincie Limburg	p 14
Provincie Oost-Vlaanderen	p 18
Provincie Vlaams-Brabant.....	p 22
Provincie West-Vlaanderen.....	p 26
Bouwstenen	p 30

Bezoek ons op het internet:
www.samana.be

Colofon

Deze brochure is een uitgave van Samana

Uitgave van: Samana
Haachtsesteenweg 579, pb 40
1031 Brussel
www.samana.be

Vormgeving
Samana

Druk
EVM Print

Verantwoordelijke uitgever
Johan Tourné, Hingenesteenvweg 57, 2880 Bornem

Overname van teksten en illustraties is enkel toegelaten na schriftelijke toestemming door de redactie en met vermelding van herkomst.

Uitgave
januari 2021

Een mantelzorgpremie in elke gemeente

MAATSCHAPPELIJK BELANG VAN MANTELZORG

Wanneer mensen ziek of zorgbehoevend worden, verblijven zij liefst zo lang mogelijk in hun eigen omgeving. Veel mensen met een chronische ziekte, met een handicap of zorgbehoefte kunnen thuis in de eigen omgeving blijven wonen dankzij de zorg van mantelzorgers.

Een mantelzorger wordt omschreven als de natuurlijke persoon die vanuit een sociale en emotionele band, één of meer personen met verminderd zelfzorgvermogen helpt en ondersteunt in het dagelijkse leven. Deze persoon doet dit niet beroepshalve, maar ook meer dan occasioneel. Mantelzorg valt daarmee buiten het kader van het vrijwilligerswerk.

In Vlaanderen zetten meer dan 680.000 mantelzorgers zich vrijwillig in voor een ziek of zorgbehoevend familielid, voor een vriend of buur. Deze mantelzorgers leveren een enorme bijdrage aan een warme en solidaire samenleving en verdienen dan ook alle waardering.

Het Vlaams mantelzorgplan wil dit maatschappelijk kapitaal erkennen en zo ook inzetten op de ondersteuning van mantelzorgers. Want inzetten op de kwaliteit van leven van de mantelzorger is ook inzetten op de kwaliteit van leven van de zorgbehoevende¹. Dit zou een maatschappelijke keuze moeten zijn die over verschillende beleidsniveaus en -domeinen heen gerealiseerd moet worden.

Als mantelzorgvereniging beklemtoont Samana al jaren de ondersteuning, waardering en erkenning die mantelzorgers nodig hebben. Uit een bevraging van 500 mantelzorgers eind 2019² blijkt dat 38% van de mantelzorgers droomt van een volwaardige verloning, 40% heeft echt nood aan financiële steun. Financiële ondersteuning is één van de manieren waarop erkenning en waardering van de mantelzorger vorm krijgt. Aangezien lokale besturen dicht bij mantelzorgers uit hun gemeente staan, kunnen zij hierin een belangrijke rol spelen. Samana blijft daarom de gemeentelijke mantelzorgpremie zien als een belangrijk instrument van waardering voor de inzet van elke mantelzorger. We blijven daarom streven naar een mantelzorgpremie in elke Vlaamse gemeente.

Mantelzorgers blijken het ontvangen van een premie vooral als een vorm van waardering te beschouwen. De toelage heeft weinig impact op de beslissing of men al dan niet zorg voor iemand opneemt. De premie wordt door mantelzorgers dus juist gecapiteerd en niet gezien als een vorm van verloning, maar wel als een appreciatie voor het vrijwillige engagement dat ze opnemen.

Gelukkig kunnen mensen die zorg nodig hebben vandaag terugvallen op een goed uitgebouwd netwerk van thuiszorgdiensten: verpleegkundige zorg thuis, gezinszorg, poetshulp, enzovoort. Daarbij is mantelzorg vaak een bindmiddel om al deze zorgen georganiseerd en op elkaar afgestemd te krijgen – en dit vooral in zwaardere zorgsituaties. Zo kan tegemoet gekomen worden aan de wens van zorgbehoevenden om zo lang mogelijk thuis te kunnen blijven. Zo versterken mantelzorgers en thuiszorgdiensten elkaar. Wie kan rekenen op een goed informeel netwerk, kan vaak ook rekenen op een betere professionele ondersteuning, zo blijkt uit onderzoek. De informele ondersteuning ziet hier op toe en maakt daardoor ook een deel van de professionele zorg minder noodzakelijk.

Professionele zorg is vandaag hoe dan ook een schaars goed, waarbij de behoefte groter is dan het aanbod. Vooral mantelzorgers steken dan een tandje bij om deze kloof te dichten – in het belang van de persoon voor wie ze zorgen. Daarnaast maakt de drang naar (tijds)efficiëntie dat een aantal taken naar mantelzorgers doorgeschoven worden. De emotionele ondersteuning van zorgbehoevende mensen komt bijvoorbeeld vaak terecht bij de mantelzorger. Als de zorg thuis niet meer kan gedragen worden kan beroep gedaan worden op andere opvangmogelijkheden en specifieke initiatieven. Door de inzet van vele mantelzorgers blijft deze vraag naar residentiële opvang beheersbaar en betaalbaar. Thuiszorg is immers steeds goedkoper, en zo leveren mantelzorgers een onbetaalbare bijdrage aan een zorgzaam Vlaanderen. Mantelzorgers verdienen daarom alle waardering.

¹ Vlaams mantelzorgplan 2016 – 2020

² Trendpeiling www.ma-zo.be en Samana

Voorwoord

STATUS QUO IN HET AANTAL GEMEENTEN DAT DE PREMIE TOEKENT

In 2020 werd een nieuw overzicht gemaakt van de gemeentelijke mantelzorgpremie in Vlaanderen. Dit is de 6de stand van zaken sinds 2008, wat ons toelaat de evolutie in kaart te brengen. Alle Vlaamse gemeenten kregen de vraag ons een recent overzicht te bezorgen van de stand van zaken in hun gemeente. Gemeenten die niet reageerden werden telefonisch gecontacteerd, voor een aantal gemeenten moesten we terugvallen op de beschikbare informatie van 2018 of op de info die we terugvonden op hun website.

De trend is spijtig genoeg niet positief, maar blijft al jaren status quo. In 75% van de gemeenten van Vlaanderen bestaat er een mantelzorgpremie. Het percentage bleef ongewijzigd gedurende de laatste 6 jaar.

VERSTRENGING ZET DOOR

Reeds in 2014 wees Samana erop dat de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een premie verstrengd werden. Dit had toen al een logische daling van het aantal mensen die genieten van de premie als gevolg. Deze verstrenging zet zich nog duidelijker door. Gemeenten maken het al dan niet toekennen van de premie nog sterker afhankelijk van bv. de relatie tot de zorgbehoevende, het al dan niet inwoner zijn van zorgbehoevende en mantelzorg, het feit of men al dan niet reeds een uitkering ontvangt via de zorgverzekering, het al dan niet opgenomen zijn in een woonzorgcentrum of andere instelling ...

De daling van het aantal uitgereikte premies zet ook kanttekeningen bij de ervaren waardering voor mantelzorgers.

● **Onze krachtlijnen voor een goede gemeentelijke mantelzorgpremie**

- Bedrag: minimum 50 euro per maand voor wie zorgt voor één persoon, 75 euro voor wie zorgt voor twee zorgbehoevende personen.
- De gemeentelijke mantelzorgpremie wordt rechtstreeks gestort op de rekening van de mantelzorg.
- Soepele voorwaarden die zo weinig mogelijk mantelzorgers uitsluiten.
- Eenvoudige administratie.

* Een concretisering van deze krachtlijnen is terug te vinden in de bijlage op p. 30.

SIGNAAL

De thuiszorg in Vlaanderen zou er totaal anders uitzien zonder de inzet van de meer dan 600.000 mantelzorgers. En het aantal mantelzorgers dat effectief zorg opneemt, ligt normaal gezien nog een heel pak hoger. Hun inzet en engagement is zeker niet evident, en verdient daarom al onze waardering.

De gemeentelijke mantelzorgpremie is daar één van de middelen voor.

Als mantelzorgvereniging stelt Samana zich vragen bij deze nieuw gemaakte stand van zaken. We blijven volop de kaart trekken van de gemeentelijke mantelzorgpremie voor zoveel mogelijk mantelzorgers en zijn verontrust bij de dalende cijfers. Er is nog steeds werk aan de winkel om beleidsmakers te overtuigen sterker werk te maken van een tastbare mantelzorgpremie. We hopen dat de huidige en toekomstige beleidsplannen verder inzetten op een sterke mantelzorgpremie die tegemoet komt aan de krachtlijnen van Samana, en dit vooral in het belang van de mantelzorgers zelf. Deze stand van zaken motiveert Samana dit opnieuw ter harte te nemen.

Namens Samana vzw

Johan Tourné
Directeur

Vlaanderen

Dit overzicht bevat informatie over de mantelzorgpremie in de Vlaamse gemeenten. De premies opgenomen in dit overzicht worden niet altijd als 'mantelzorgpremie' benoemd omwille van verschillende redenen. Zolang de premie qua betekenis en doelgroep in de ruime betekenis van ondersteuning aan mantelzorg werd uitgewerkt, werd deze opgenomen in het overzicht.

Van een aantal gemeenten ontvingen we geen actuele informatie. Voor hen gaan we verder op de informatie en reglementen die teruggevonden werden via gemeentelijke websites (verwerking tot zomer 2020).

Kerngegevens

AANTAL

- Van alle gemeenten in Vlaanderen heeft 75% een mantelzorgpremie, een status quo in vergelijking met 2014. Het aantal gemeenten dat een mantelzorgpremie uitkeert, kende een piek in 2012 met 82%.

Provincie	Aantal gemeenten met MZ-premie				
	2020	2017	2014	2012	2008
Antwerpen	47	61%	63%	64%	70%
Limburg	26	62%	73%	73%	86%
Oost-Vlaanderen	46	77%	71%	72%	78%
Vlaams-Brabant	54	83%	78%	77%	83%
West-Vlaanderen	59	92%	90%	89%	95%
Totaal Vlaanderen	232	75%	75%	75%	82%

- Netto brengt ons dit op 1 gemeente extra (de gemeentelijke fusies en toevoeging van de Antwerpse districten in het achterhoofd houdend).
- Van 129 gemeenten weten we hoeveel mensen momenteel genieten van de gemeentelijke mantelzorgpremie. Dit zijn er heel wat minder dan bij vorige inventaris (in 2017 kregen we cijfers van 221 gemeenten). In een vierde van de gemeenten is dat minder

dan 50 personen. We merken een stijging met 11% van het aantal gemeenten dat aan meer dan 200 mensen een mantelzorgpremie uitkeert.

	2020	2017	2014	2012	2010	2008
0 - 49	26%	31%	28%	31%	33%	36%
50 - 99	23%	23%	20%	23%	21%	20%
100 - 199	22%	28%	32%	25%	25%	29%
200 of meer	29%	18%	20%	22%	21%	15%

- Gezien het lage aantal gemeenten dat het aantal rechthebbenden doorgaf, maken we geen globale schatting van het totaal aantal mensen dat een beroep kan doen op de gemeentelijke mantelzorgpremie over heel Vlaanderen. Bovenstaande cijfers dienen daarom gerelativeerd te worden.

BEDRAG

- Gemiddeld blijkt het bedrag van de gemeentelijke mantelzorgpremie opnieuw naar beneden gegaan te zijn. In 2020 bedraagt de premie gemiddeld €26 per persoon. In 2017 was dit nog 29 euro per maand voor 1 persoon. In 2012 kregen mantelzorgers nog €30 per maand, in 2008 echter bedroeg de gemiddelde premie nog 37 euro.

¹ Het totaal aantal gemeenten is sinds vorige inventaris gewijzigd omwille van gemeentelijke fusies en de opname van de Antwerpse districten als aparte entiteiten.

Provincie	Gemid. premie voor 1 pers.		
	2020	2017	2014
Antwerpen	€27	€27	€29
Limburg	€30	€36	€33
Oost-Vlaanderen	€23	€26	€26
Vlaams-Brabant	€26	€30	€28
West-Vlaanderen	€25	€25	€25
Totaal Vlaanderen	€26	€29	€28

	2020	2017	2014	2012	2010
< €25	35%	27%	31%	27%	24%
€25 - €49	27%	30%	30%	30%	28%
> €25	12%	14%	16%	16%	20%
variabel bedrag	24%	28%	29%	29%	28%

- In 35% van de gemeenten ligt dit bedrag lager dan 25 euro per maand, wat 8% meer is dan bij vorige meting. Meer mensen lijken dus kleinere bedragen te krijgen.

VOORWAARDEN

Er zijn meestal een hele reeks voorwaarden waaraan voldaan moet worden om recht te hebben op de premie:

- In 28% van de reglementen van gemeentelijke mantelzorgpremies worden er voorwaarden gesteld met betrekking tot het inwonen van de zorgbehoevende persoon bij de mantelzorger. Meestal betekent dit dat men enkel recht heeft als de zorgbehoevende persoon en de mantelzorger samen wonen. Deze voorwaarde heeft sinds 3 jaar geleden aan belang verloren (- 13%).
- In 44% van de gemeenten kom je pas in aanmerking voor de uitkering van een mantelzorgpremie als je ook in aanmerking komt voor de uitkering via het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden van de Vlaamse sociale bescherming². Deze voorwaarde heeft de laatste jaren steeds meer aan belang gewonnen: in 2017 vond slechts een vierde van de gemeenten dit een belangrijke voorwaarde. Aangezien de zorgnood vrij hoog moet zijn voor men een beroep kan doen op dit zorgbudget, betekent dit ook dat deze voorwaarde het recht op gemeentelijke tegemoetkoming steeds meer verschuift naar die mantelzorgers die zorgen voor een persoon met een hoge zorgnood. Mensen met een iets minder zware zorgnood vallen zo meer en meer uit de boot, terwijl de ondersteuningsnoden toch vaak reëel zijn.

- Andersom: in 17% van de gemeenten kan men enkel een gemeentelijke mantelzorgpremie aanvragen als men geen recht heeft op een premie via het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden van de Vlaamse sociale bescherming. Dit aantal daalt met 5%. In dit geval kan de gemeentelijke mantelzorgpremie gezien worden als iets waar men toch nog een beroep op kan doen als men voor de andere premie niet in aanmerking komt (weliswaar rekening houdend met nog andere voorwaarden).

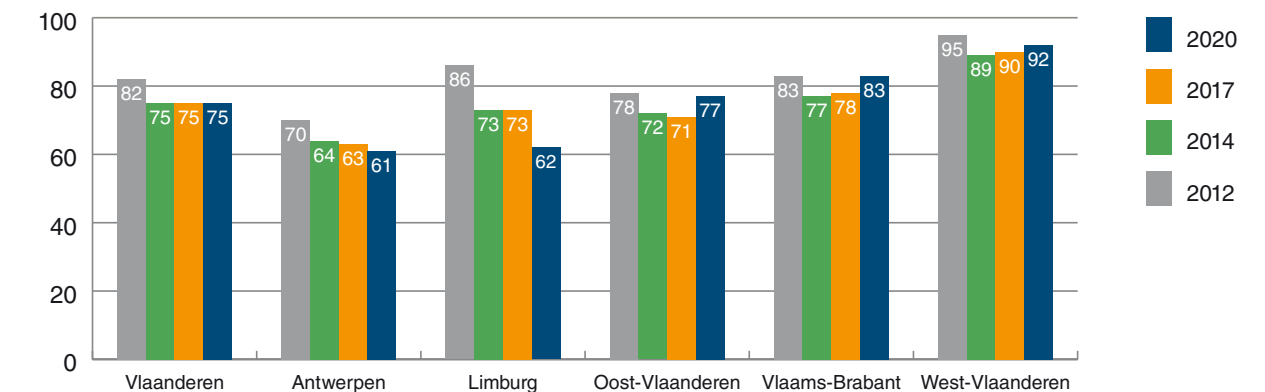
- In 69% van de premies worden er leeftijdsvoorwaarden gesteld, bijvoorbeeld dat de zorgbehoevende persoon minimum 65 jaar oud is.
- In 97% van de gemeenten moet de zorgbehoevende en/of zijn of haar mantelzorger in de eigen gemeente wonen. Afhankelijk van gemeente tot gemeente moet enkel de zorgbehoevende, de mantelzorger, of beiden in dezelfde gemeente wonen. In vergelijking met 2014 is dit een stijging van 13% (84%).
- In 61% van de gemeenten heeft men recht op een mantelzorgpremie vanaf een bepaalde mate van zelfredzaamheid (in 2017 57%). Dit bevestigt opnieuw dat de grootte van de zorgnood steeds meer een bepalende factor wordt.

- In 15% van de gemeenten bestaan er voorwaarden met betrekking tot de familieband tussen de zorgbehoevende persoon en de mantelzorger. Meestal betekent dit dat men enkel recht heeft als men zorgt voor een familielid. Het aantal gemeenten dat deze voorwaarde hanteert is duidelijk verminderd in vergelijking met 2017 (27%).
- In minimum 61% van de gemeenten is de premie enkel mogelijk als men niet in een rusthuis of verzorgingsinstelling verblijft. In 2017 65%, in 2014 ging het om 49% van de gemeenten, in 2012 om 33%.
- In 5% van de gemeenten is de aanmaak van een zorgplan nog een voorwaarde om in aanmerking te komen voor de premie; en lijkt een uitdovende voorwaarde te zijn.
- In 17% van de gemeenten (10% minder dan in 2017 en 2014) is het inkomen een factor om al dan niet in aanmerking te komen voor de mantelzorgpremie.
- In 17% van de gemeenten kan je enkel aanspraak maken op de premie als je recht hebt op een verhoogde tegemoetkoming (via het WIGW of Omnio-statuuut).
- Naast deze voorwaarden kan elke gemeente zelf nog een aantal extra voorwaarden hanteren om te bepalen wanneer je al dan niet recht hebt op een mantelzorgpremie.

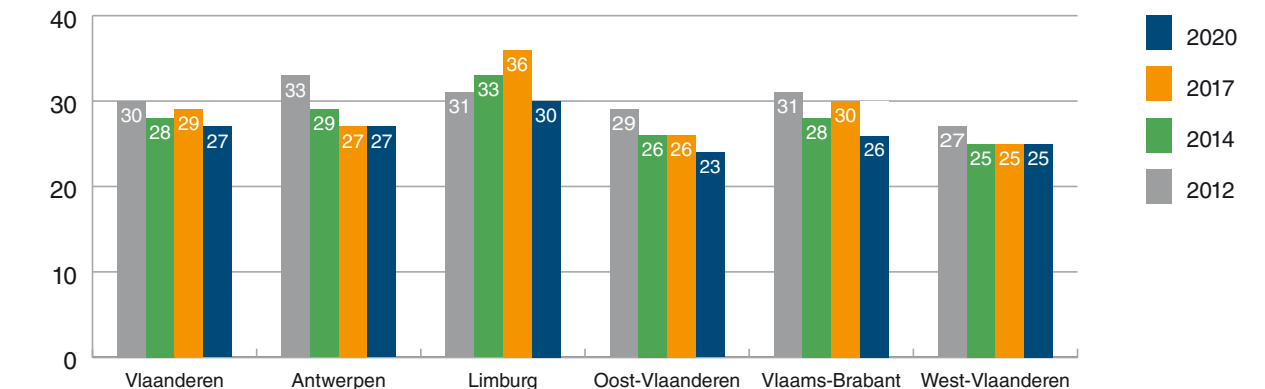
Provincie	Inwonen noodzakelijk	Recht op zorgbudget	Geen recht op zorgbudget	Leeftijdsvoorwaarden
Antwerpen	30%	53%	11%	66%
Limburg	38%	35%	15%	92%
Oost-Vlaanderen	32%	28%	28%	84%
Vlaams-Brabant	16%	59%	15%	43%
West-Vlaanderen	27%	42%	17%	61%
Totaal Vlaanderen	28%	44%	17%	69%

Provincie	Verlies van zelfredzaamheid	Verwantschap noodzakelijk	niet WZC of zorginstelling	Zorgplan noodzakelijk	Inkomensvoorwaarde	VT
Antwerpen	57%	2%	70%	4%	15%	10%
Limburg	85%	38%	61%	8%	19%	38%
Oost-Vlaanderen	57%	11%	45%	0%	19%	16%
Vlaams-Brabant	57%	17%	72%	5%	19%	2%
West-Vlaanderen	51%	8%	58%	8%	15%	19%
Totaal Vlaanderen	61%	15%	61%	5%	17%	17%

Evolutie van het aantal gemeenten met mantelzorgpremie in Vlaanderen (%)

Evolutie van de gemiddelde premie (€)

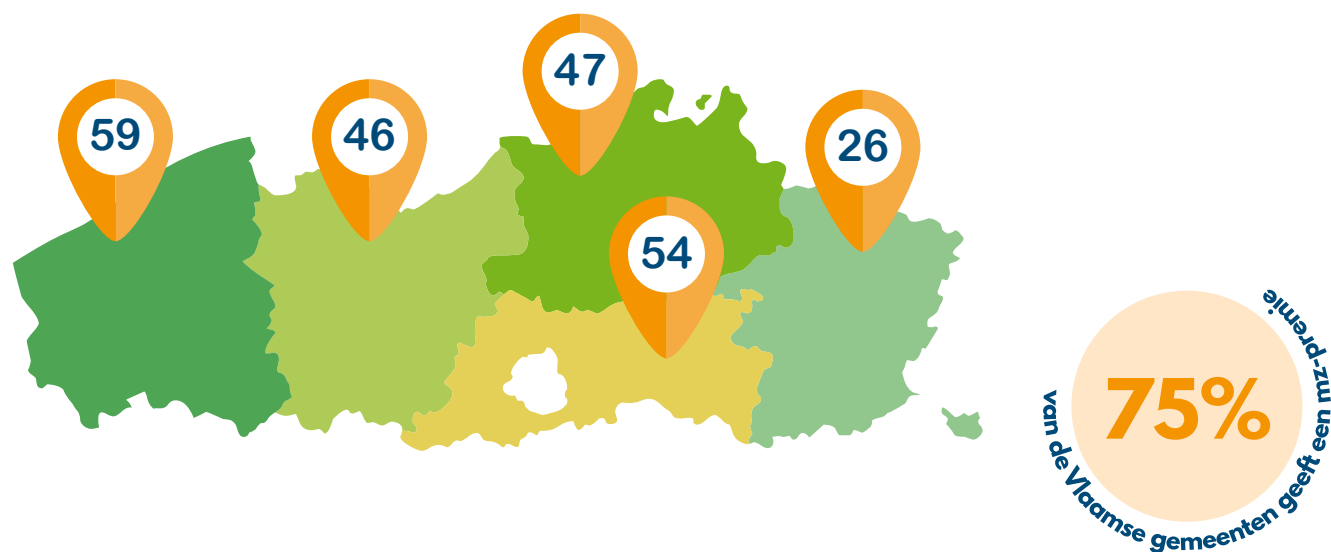

² Vroeger de 'tegemoetkoming via de Vlaamse Zorgverzekering'

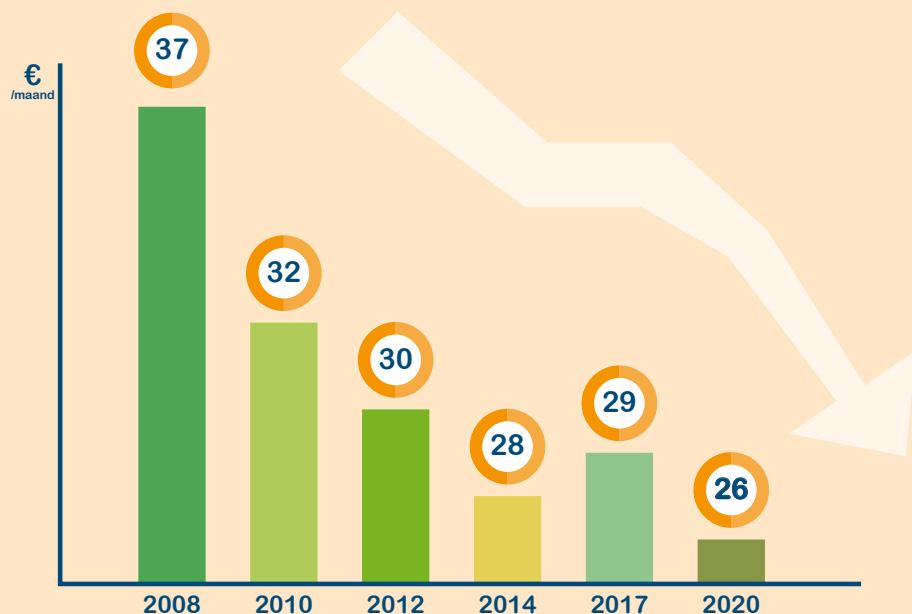

Overzicht in een notendop

Aantal gemeenten met een mantelzorgpremie blijft status quo

Het gemiddelde bedrag van de premie blijft dalen

De voorwaarden worden steeds strenger

In steeds meer gemeenten is in aanmerking komen voor een uitkering via het zorgbudget (de zorgverzekering) een belangrijke voorwaarde.

De zorgnoden moeten in veel gemeenten al hoog zijn om in aanmerking te komen voor een gemeentelijke mantelzorgpremie.

Je verhaal kunnen doen,
helpt de **zorg vol te houden.**

MANTELZORGTELEFOON
078 15 50 20

De Mantelzorgtelefoon van Samana:

- voor mantelzorgers die hun verhaal willen doen
- vrijwilligers luisteren naar wat mantelzorgers echt bezig houdt
- iedere werkdag van **10 tot 12 uur** en van **13 tot 16 uur**

Meer info: www.samana.be

Provincie **Antwerpen**

Kerngegevens¹

AANTAL

- Van de 77 gemeenten en districten in Antwerpen bestaat er in 47 een mantelzorgpremie (61%). Dit is een stijging met 3 gemeenten (districten). Procentueel merken we een kleine daling (63% in 2017).
- In 77% van die gemeenten, wordt de premie gegeven aan de mantelzorger. In 23% van de gemeenten wordt de premie toegekend aan de zorgbehoevende persoon.
- Van 31 gemeenten weten we hoeveel mensen momenteel genieten van de mantelzorgpremie. In 10% van die gemeenten gaat het om minder dan 50 personen. In 39% van de gemeenten kan momenteel meer dan 200 personen beroep doen op de mantelzorgpremie. In vergelijking met vorige bevraging, zijn van veel minder gemeenten cijfers bekend (in 2017 gaven nog 41 gemeenten hun cijfers door). De percentages moeten met de nodige relativiteit bekeken worden.

We merken wel opnieuw een stijging van het aantal gemeenten waar meer dan 200 personen in aanmerking kwamen voor de premie. In bijna twee derde van de gemeenten kunnen meer dan 100 personen konden beroep doen op de premie – waarbij we terug op het niveau van 2014 beland zouden zijn.

Aantal personen dat premie krijgt	Aantal gemeenten	%
1 - 49	3	10
50 - 99	9	29
100 - 199	7	22
200 of meer	12	39
Totaal	31	100

BEDRAG

- Gemiddeld bedraagt de mantelzorgpremie in Antwerpen €27 per maand voor 1 persoon. De laagste maandelijkse premie bedraagt €2, de hoogste €60. Hiermee blijft de premie op dezelfde hoogte als bij de vorige inventaris (€27/maand). In 2014 bedroeg deze premie nog gemiddeld €29 /maand.

	Aantal 2020	%	Aantal 2017	%
< €25	16	34%	9	21%
€25 - 49	14	30%	17	40%
> €50	6	13%	5	11%
variabel	11	23%	12	28%
Totaal	47	100%	43	100%

- Het aantal gemeenten dat minder dan €25 per maand uitkeert aan de mantelzorger (of de zorgbehoevende) is sterk gestegen sinds vorige meting. In meer dan een derde van de gemeenten in de provincie Antwerpen (34%) krijgt een mantelzorger minder dan €25/maand, met uitschieters naar beneden tot €2/maand. Het aantal mantelzorgpremies 'in de middenmoot' tussen €25 en €49 is eveneens gedaald. Slechts 13% van de gemeenten voorziet een premie die meer dan €50/maand bedraagt. De rest keert een variabel bedrag uit.

VOORWAARDEN

Er worden door de gemeenten uiteenlopende voorwaarden gehanteerd waaraan voldaan moet worden om recht te hebben op de gemeentelijk mantelzorgpremie:

- 30% van de gemeenten stellen voorwaarden met betrekking tot het inwonen van de zorgbehoevende persoon bij de mantelzorger of omgekeerd. Soms betekent dit dat men enkel recht heeft als de mantelzorger en persoon met een zorgnood bij elkaar inwonen. Het is ook mogelijk dat de voorwaarden verschillend zijn afhankelijk van of men al dan niet bij elkaar inwoont. Het aantal gemeenten dat deze voorwaarden hanteert daalt met 6%.
- In meer dan een derde van de gemeenten waar een premie uitgereikt wordt (36%), is er geen link met het 'zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden' (zorgverzekering).

Voor andere gemeenten is een cumul met dit zorgbudget niet mogelijk: in 11% van de gemeenten heeft men recht op de premie als men geen premie via de zorgverzekering ontvangt. Dit is opnieuw het percentage van 2014 (na de stijging naar 16% uit 2016). Opvallend is dat je als mantelzorger in meer dan de helft van de gemeenten (53%) in aanmerking komt voor een premie, als er ook sprake is van een zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden. Bij vorige inventaris bedroeg dit aantal bijna de helft (27%), toen een daling na de cijfers van 2014 (36%).

- In 66% van de gemeenten worden er leeftijdsvoorwaarden gesteld vanaf welke leeftijd men in aanmerking komt (bijvoorbeeld al dan niet ouder zijn dan 65 jaar).
- Inwoner zijn is in 96% van de gemeenten een voorwaarde, opgenomen in het reglement, waarbij de persoon met een zorgbehoefte en/of zijn mantelzorger in de eigen gemeente dient te wonen. Dit wordt jaar na jaar een beetje strikter: in 2017 ging het om 95%, in 2014 om 89%, in 2012 nog om 81%.
- Van 27 gemeenten, dit is 57%, weten we dat men recht heeft op de premie vanaf een bepaalde mate van verlies van zelfredzaamheid. Ook hier worden de voorwaarden strikter: in 2017 bedroeg dit nog 40%.
- Het hebben van een familieband is verwaarloosbaar en speelt slechts in 1 gemeente nog een rol. Een opmerkelijke daling tegenover 2017 (13%).
- Het aantal gemeenten waarin enkel een premie mogelijk is als men niet in een zorginstelling of woonzorgcentrum verblijft daalt licht tot 70% (bij vorige meting was dit 77% - in 2014 slechts 56%).
- Het belang van de opstelling van een zorgplan blijft dalen van 6% naar 4%. In 2014 was dit nog 13%.
- Ook je inkomen wordt steeds minder een bepalende factor: bij 15% van de gemeenten speelt dit nog mee (in 2017 25%, in 2014 31%).
- In 10% van de gemeenten kan je enkel aanspraak maken op de premie als je recht hebt op de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering (via het WIGW of Omnio-statuu) (6% in 2017, 14% in 2014).

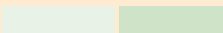

¹ We berekenen alle gegevens op het aantal gemeenten in Antwerpen én de districten van Antwerpen, die elk apart beslissen over de mantelzorgpremie.

Overzicht Mantelzorgpremie Antwerpen

Gemeente	Uitbetaald aan wie?	Doelgroep	Waar aanvragen?	Bedrag op maandbasis (in €)	Voorwaarden					Aantal rechthebbenden
					inwonend	geen cumul ZVZ	recht op ZVZ	leeftijd	andere	
Aartselaar (sinds 2015)										
Antwerpen/District Antwerpen										
Antwerpen/District Berchem	MZ	ZB	gemeente	max. €150/jaar	•	•	•	•		69
Antwerpen/District Berendrecht-Zandvliet-Lillo										
Antwerpen/District Borgerhout										
Antwerpen/District Deurne	MZ	ZB	gemeente	€120/jaar			•		•	
Antwerpen/District Ekeren										
Antwerpen/District Hoboken	MZ	ZB	gemeente	€150/jaar	•		•	•	•	
Antwerpen/District Merksem										
Antwerpen/District Wilrijk	MZ	ZB	gemeente	€175/jaar			•	•	•	
Arendonk	ZB	ZB	OCMW	40					•	188
Baarle Hertog										
Balen										
Beerse	MZ	ZB	gemeente	€240/jaar			•		•	325
Berlaar	MZ	ZB	OCMW	35	•		•	•	•	76
Boechout	MZ	ZB	OCMW	50					•	
Bonheiden										
Boom										
Bornem	ZB	ZB	OCMW	€25/jaar			•		•	188
Borsbeek										
Brasschaat*	ZB	ZB	gemeente	€250/jaar		•		•	•	
Brecht										
Dessel										
Duffel	MZ	ZB	OCMW	variabel	•			•	•	76
Edegem										
Essen*	ZB	ZB	OCMW	variabel			•	•	•	
Geel	MZ	ZB	gemeente	€180/jaar			•		•	218
Grobbendonk	MZ	ZB	OCMW	25		•		•	•	1
Heist.o.d.Berg										
Hemiksem										
Herentals	MZ	ZB	gemeente	€225/jaar			•	•	•	208
Herenthout	MZ	ZB	OCMW	variabel			•	•	•	89
Herselt	ZB	ZB	OCMW	25				•	•	
Hoogstraten	MZ	ZB	gemeente	variabel				•	•	422
Hove										
Hulshout										
Kalmthout	ZB	ZB	OCMW	€250/jaar			•	•	•	165
Kapellen										
Kasterlee	MZ	ZB	OCMW	€240/jaar			•	•	•	500

Gemeente	Uitbetaald aan wie?	Doelgroep	Waar aanvragen?	Bedrag op maandbasis (in €)	Voorwaarden					Aantal rechthebbenden
					inwonend	geen cumul ZVZ	recht op ZVZ	leeftijd	andere	
Kontich										
Laakdal (sinds 2020)	ZB	ZB	OCMW	20					•	173
Lier*	ZB	ZB	gemeente	€600/jaar		•		•	•	
Lille	MZ	ZB	OCMW	20			•	•	•	
Lint	MZ	ZB	OCMW	31				•	•	
Malle										
Mechelen	MZ	ZB	gemeente	25		•		•	•	608
Meerhout	MZ	ZB	gemeente	€300/jaar	•		•	•	•	
Merksplas	ZB	ZB	OCMW	variabel	•		•	•	•	214
Mol	ZB	ZB	gemeente	60			•		•	221
Mortsel	MZ	ZB	gemeente	25	•		•		•	214
Niel	MZ	ZB	OCMW	25	•				•	42
Nijlen	MZ	ZB	OCMW	30	•			•	•	92
Olen										
O.Turnhout*	MZ/ZB	GP	OCMW	25				•	•	
Putte	MZ	ZB	OCMW	€100/jaar			•	•	•	242
Puurs - Sint-Amands	MZ	ZB	OCMW	€50/jaar			•		•	
Ranst										
Ravels	MZ	ZB	OCMW	variabel		•		•	•	81
Retie										
Rijkevorsel*	ZB	OU	gemeente	variabel				•	•	
Rumst	ZB	ZB	OCMW	variabel					•	119
Schelle	MZ	ZB	OCMW	40			•		•	75
Schilde	MZ	ZB	OCMW	variabel	•			•	•	
Schoten	MZ	ZB	gemeente	variabel			•		•	333
St Katelijne Waver	MZ	ZB	OCMW	variabel					•	
Stabroek	MZ	ZB	OCMW	€150/jaar	•			•	•	180
Turnhout										
Vorselaar	MZ	ZB	OCMW	max. 50/mnd	•			•	•	51
Vosselaar										
Westerlo										
Wijnegem	MZ	ZB	OCMW	€420/jaar	•			•	•	44
Willebroek										
Wommelgem	MZ	ZB	OCMW	30			•	•	•	116
Wuustwezel	MZ	ZB	OCMW	50	•		•	•	•	100
Zandhoven										
Zoersel										
Zwijndrecht (sinds 2017)	MZ	ZB	OCMW	50			•		•	263

* info via website

	Mantelzorgpremie	GP	Gehandicapte persoon
	Geen mantelzorgpremie	MZ	Mantelzorger
		OU	Ouderen (>65)
		ZB	Zorgbehoevende

Provincie **Limburg**

Kerngegevens

AANTAL

- **Van de 42 gemeenten in Limburg bestaat er in 62% een mantelzorgpremie (26 gemeenten).** In 2017 had nog 73% van de gemeenten een premie. Het aantal gemeenten waar deze premie uitgereikt wordt blijft dalen – in 2012 waren er nog 39 Limburgse gemeenten met een mantelzorgpremie. De aanvraag van de premie loopt in bijna alle gemeenten via het OCMW.
- **Slechts in 1 gemeente wordt de premie niet toegekend aan de mantelzorger,** maar aan de persoon met een zorgnood.
- Van 20 gemeenten weten we ook hoeveel mensen genieten van de mantelzorgpremie (in 2017 van 31 gemeenten). In 45% van de gemeenten waarvan we het aantal gerechtigden kennen, heeft minder dan 50 personen recht op de mantelzorgpremie. Er zijn 2 gemeenten waar de premie bestaat, waar er geen gerechtigden zijn. In 15% van de gemeenten kunnen momenteel meer dan 200 personen beroep doen op de mantelzorgpremie.

Aantal personen dat premie krijgt	Aantal gemeenten	%
0	2	10
1 - 49	7	35
50 - 99	1	5
100 - 199	7	35
200 of meer	3	15
Totaal	20	100

BEDRAG

- Gemiddeld (over alle gemeenten heen) krijgt een mantelzorger in Limburg €30 euro per maand voor 1 persoon. Een markante daling tegenover 2017 (€36). In 2014 bedroeg dit €33/maand. De laagste maandelijkse premie bedraagt €5, de hoogste €50.

	Aantal gemeenten 2020	%
< €25	6	23%
€25 - 49	10	38%
> €50	2	8%
variabel	8	31%
Totaal	26	100%

VOORWAARDEN

Er worden door de gemeenten bijkomend uiteenlopende voorwaarden gehanteerd waaraan voldaan moet worden om recht te hebben op de gemeentelijk mantelzorgpremie:

- In 38% van de gemeenten is het al dan niet inwonen van mantelzorger en persoon met een zorgnood een voorwaarde. In 2017 was dit nog voor de helft van de gemeenten een voorwaarde.
- De toekenning van het 'zorgbudget' is in de helft van de gemeenten niet gelinkt aan de toekenning van een mantelzorgpremie (50%). In meer dan een derde van de gemeenten (35%) is de toekenning van het zorgbudget wél een voorwaarde om beroep te doen op de gemeentelijke mantelzorgpremie. In 2017 was dit 9%, in 2014 13%. Dit betekent dat de zorgnood al voldoende hoog moet zijn om in aanmerking te komen en de voorwaarden wat betreft de grootte van de zorgnood een heel stuk strenger geworden zijn.
- Omgekeerd kan voor 15% van de gemeenten de gemeentelijke mantelzorgpremie niet verkregen worden als je al op het zorgbudget een beroep kan doen. Het aantal gemeenten dat deze regeling gebruikt gaat jaar na jaar naar beneden: dit was 28% in 2014 en 18% in 2017.

- Ook de leeftijdsvoorwaarde wordt steeds meer ingeroepen voor het toekennen van een premie: nu is dit in 92% van de gemeenten een voorwaarde; bij de vorige meting 84%, in 2014 75%.
- Men wordt strikter met betrekking tot het inwonen: in 96% van de gemeenten wordt in het reglement opgenomen dat de zorgbehoevende persoon en/of zijn of haar mantelzorger in de gemeente dient te wonen. Opnieuw 2% meer dan in 2017. In 2014 ging het om 81%.
- In 85% van de gemeenten weten we dat men recht heeft op de premie vanaf een bepaalde mate van verlies van zelfredzaamheid
- In 38% van de gemeenten is het al dan niet hebben van een familieband tussen zorgbehoevende en mantelzorger een voorwaarde. Meestal betekent dit dat men enkel recht heeft op een premie als men zorgt voor een familielid. In 2017 gold dit nog voor de helft van de gemeenten.
- In 61% van de gemeenten is een premie mogelijk als men niet in een zorginstelling of woonzorgcentrum verblijft (in 2017 was dit 50%, in 2014 was dit nog maar 34%, in 2012 26%).
- Slechts in 2 gemeenten kan men enkel aanspraak maken op de premie als er een zorgplan opgesteld wordt.
- In bijna een vijfde (19%) van de gemeenten is het al dan niet krijgen van een premie afhankelijk van je inkomen (in 2017: 28%, in 2014: 30%).
- In 38% van de gemeenten kan je enkel aanspraak maken op de premie als je recht hebt op de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering (via het WIGW of Omnio-statuuut).

Overzicht Mantelzorgpremie Limburg

Gemeente	Uitbetaald aan wie?	Doelgroep	Waar aanvragen?	Bedrag op maandbasis (in €)	Voorwaarden					Aantal rechthebbenden
					inwonend	geen cumul ZVZ	recht op ZVZ	leeftijd	andere	
Alken	MZ	ZB	OCMW	variabel			•	•	•	147
As*	MZ	ZB	OCMW	€100/jaar	•			•	•	
Beringen										
Bilzen**	MZ	ZB	OCMW	40	•			•	•	
Bocholt**										
Borgloon										
Bree										
Diepenbeek										
Diisen-Stokkem										
Genk	MZ	ZB	OCMW	50				•	•	423
Gingelom										
Halen										
Ham	MZ	ZB	OCMW	30	•		•	•	•	113
Hamont-Achel	MZ	ZB	OCMW	37,5				•	•	95
Hasselt										
Hechtel-Eksel	MZ	ZB	OCMW	variabel				•	•	124
Heers	ZB	ZB	OCMW	12,5			•	•	•	145
Herk-de-stad	MZ	ZB	OCMW	variabel			•	•	•	46
Herstappe										
Heusden-Zolder										
Hoeselt										
Houthalen-Helchteren	MZ	ZB	OCMW	25		•		•	•	3
Kinrooi										
Kortessem**										
Lanaken	MZ	ZB	OCMW	38	•			•	•	116
Leopoldsburg (sinds 2018)	MZ	ZB	OCMW	30			•	0	•	264
Lommel	MZ	ZB	OCMW	50	•			•	•	
Lummen	MZ	ZB	OCMW	variabel	•			•		
Maaseik	MZ	ZB	OCMW	€60/jaar			•	•	•	484
Maasmechelen	MZ	ZB	OCMW	40				•	•	36
Nieuwerkerken*	MZ	ZB	OCMW	€200/jaar					•	
Oudsbergen	MZ	ZB	OCMW	35				•	•	36
Peer	MZ	ZB	OCMW	25	•	•		•	•	1
Pelt**										
Riemst	MZ	ZB of GP	gemeente	variabel	•		•	•	•	0
Sint-Truiden	MZ	ZB	OCMW	€200/jaar				•	•	162
Tessenderlo	MZ	ZB	OCMW	variabel			•	•	•	118

Gemeente	Uitbetaald aan wie?	Doelgroep	Waar aanvragen?	Bedrag op maandbasis (in €)	Voorwaarden					Aantal rechthebbenden
					inwonend	geen cumul ZVZ	recht op ZVZ	leeftijd	andere	
Tongeren **										
Voeren	MZ	ZB	OCMW	variabel			•	•	•	
Wellen	MZ	ZB	OCMW	variabel	•	•		•	•	6
Zonhoven	MZ	ZB	OCMW	30	•			•	•	26
Zutendaal	MZ	ZB	OCMW	49,58		•		•	•	0

* info via website
** nieuw vanaf 2020

	Mantelzorgpremie	GP	Gehandicapte persoon
	Geen mantelzorgpremie	MZ	Mantelzorger
		OU	Ouderen (>65)
		ZB	Zorgbehoevende

Provincie **Oost-Vlaanderen**

Kerngegevens

AANTAL

- **Van de 60 gemeenten in Oost Vlaanderen bestaat er in 46 een mantelzorgpremie (77%)¹.** In 2017 was dit 71%². In 2014 keerden 72% een premie uit, in 2012 ging het om 78% van de Oost-Vlaamse gemeenten. In 2008 was dat 66%. Een paar gemeenten voorzien verschillende soorten premies, die zich meestal tot een andere doelgroep richten.
- **In 70% van die gemeenten, wordt de premie gegeven aan de mantelzorger.** Bij 26% gaat de premie naar de zorgbehoevende persoon. Twee gemeenten geven de premie aan de zorgbehoevende of de mantelzorger.
- Van slechts 12 gemeenten weten we ook hoeveel mensen genieten van de mantelzorgpremie. We trekken geen conclusies uit de vergelijking met de vorige meting.

Aantal personen dat premie krijgt	Aantal gemeenten	%
0 - 49	3	25
50 - 99	1	8
100 - 199	2	17
200 of meer	6	50
Totaal	12	100

BEDRAG

- Gemiddeld (over alle gemeentelijke premies heen) gaat het om ongeveer €23 per maand voor 1 persoon. In 2017 was dit nog € 26. In 2012 was dit nog €29, in 2008 nog €37. De laagste maandelijkse premie bedraagt €10, de hoogste €68

	Aantal gemeenten 2020	%
Niet gekend	1	2
< €25	17	37
€25 - 49	11	24
> €50	4	9
variabel	13	28
Totaal	46	100

- In meer dan een derde van de gemeenten bedraagt de mantelzorgpremie minder dan €25 per maand, in 25% tussen 25 tot €49 per maand en in 9% vanaf €50 per maand.

VOORWAARDEN

De meeste gemeenten hanteren verschillende voorwaarden waaraan voldaan moet worden om recht te hebben op de premie.

- In 32% van de Oost-Vlaamse gemeenten die een premie uitkeren, worden voorwaarden gesteld met betrekking tot het inwonen van de zorgbehoevende persoon bij de mantelzorger. Deze voorwaarde wordt steeds minder belangrijk: in 2017 was dit nog 46%.
- Voor 39% van de gemeenten in Oost-Vlaanderen speelt al dan niet een premie via de zorgverzekering krijgen geen rol. In 28% van de gemeenten is geen cumul met de zorgverzekering toegelaten (30% in 2017) en in evenveel gemeenten (28%) is het krijgen van de toelage via de zorgverzekering net een voorwaarde om ook een gemeentelijke premie te ontvangen. Dit was in 2017 26% - een lichte stijging dus.

- In 84% van de gemeenten worden er leeftijdsvoorwaarden gesteld, bijvoorbeeld dat de zorgbehoevende persoon minimum 65 jaar oud is. Een lichte stijging met 2% tegenover vorige meting.
- In quasi alle Oost-Vlaamse gemeenten wordt in het reglement opgenomen dat de zorgbehoevende persoon en/of zijn of haar mantelzorger in de eigen gemeente dient te wonen (98%). Dit was in 2014 nog 89% en in 2012 nog 81%.
- Van 57% weten we dat men recht heeft op de premie vanaf een bepaalde mate van verlies van zelfredzaamheid (65% in 2017).
- Het hebben van een familieband wordt minder en minder belangrijk: slechts in 11% van de Oost-Vlaamse gemeenten vormt dit nog een voorwaarde – en dit in vergelijking met 37% van de gemeenten in 2017.
- In bijna de helft van de gemeenten is de premie afhankelijk van het feit of de persoon met zorgnood al dan niet in een woonzorgcentrum of verzorgingshuis verblijft: bij 45% van de gemeenten mag de persoon niet opgenomen zijn om recht te hebben op de premie;
- In geen enkele gemeente is de opstelling van een zorgplan een voorwaarde om aanspraak te maken op de premie. In 2014 was dit nog in 1 gemeente het geval.
- In 19% van de gemeenten is het al dan niet krijgen van een premie afhankelijk van je inkomen (in 2017 was dit nog 39%).
- In 16% van de gemeenten kan je enkel aanspraak maken op de premie als je recht hebt op de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering (via het WIGW of Omnio-statuu) (10% in 2014).

¹ Procentuele stijging omwille van daling van het aantal gemeenten.

² Van 2 gemeenten zijn geen verdere gegevens gekend.

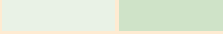

Overzicht Mantelzorgpremie Oost-Vlaanderen

Gemeente	Uitbetaald aan wie?	Doelgroep	Waar aanvragen?	Bedrag op maandbasis (in €)	Voorwaarden					Aantal rechthebbenden
					inwonend	geen cumul ZVZ	recht op ZVZ	leeftijd	andere	
Aalst*	ZB	ZB	gemeente	variabel					•	
Aalter	MZ	ZB	gemeente	25				•	•	
Assenede										
Berlare	MZ	ZB	OCMW	€300/jaar				•	•	
Beveren*	ZB of MZ	ZB	OCMW	68		•		•	•	
Brakel	ZB	ZB	gemeente	€250/jaar		•		•	•	
Buggenhout**	MZ	ZB	gemeente	€120/jaar				•	•	
De Pinte	ZB	ZB	OCMW	25			•	•	•	
Deinze	MZ	ZB	OCMW	25	•			•	•	0
Denderleeuw	MZ	ZB	OCMW	variabel	•			•	•	
Dendermonde	MZ	ZB	OCMW	€150/jaar			•	•	•	674
Destelbergen	ZB	ZB	OCMW	625€/jaar		•		•	•	
Eeklo										
Erpe-Mere*	MZ	ZB	OCMW	620€/jaar	•			•	•	
Evergem	MZ	ZB	OCMW	€125/jaar			•	•	•	264
Gavere	MZ	ZB	OCMW	variabel	•		•	•	•	21
Gent										
Geraardsbergen	MZ	ZB	gemeente	€ 25				•	•	
Haaltert***										
Hamme	ZB	ZB	gemeente	€180/jaar		•		•	•	
Herzele										
Horebeke	ZB	ZB	OCMW	€250/jaar			•	•	•	
Kaprijke	MZ	ZB	OCMW	25		•		•	•	
Kluisbergen										
Kruibeke	MZ	ZB	OCMW	variabel				•	•	
Kruisem	MZ	ZB	OCMW	€240/jaar	•			•	•	123
Laarne	MZ	ZB	OCMW	€ 150			•		•	204
Lebbeke	MZ	ZB	gemeente	12,5				•	•	
Lede	MZ	ZB	gemeente	€100/jaar	•		•	•	•	
Lierde*	ZB	ZB	OCMW	€150/jaar		•		•	•	
Lievegem	ZB	ZB	OCMW	€200/jaar		•		•	•	
Lochristi	MZ	OU	gemeente	variabel	•			•	•	432
Lokeren	ZB	ZB	OCMW	€125/jaar		•		•	•	
Maarkedal*	MZ	ZB	OCMW	variabel		•			•	
Maldegem	ZB	ZB	OCMW	€401/jaar		•			•	76
Melle*										
Merelbeke	MZ	ZB	OCMW	€120/jaar					•	
Moerbeke*	MZ	ZB	OCMW	variabel	•	•		•	•	
Nazareth	ZB	ZB	OCMW	variabel				•	•	
Ninove	MZ	ZB	gemeente	variabel	•			•	•	

Gemeente	Uitbetaald aan wie?	Doelgroep	Waar aanvragen?	Bedrag op maandbasis (in €)	Voorwaarden					Aantal rechthebbenden
					inwonend	geen cumul ZVZ	recht op ZVZ	leeftijd	andere	
Oosterzele*	MZ	ZB	OCMW	variabel				•	•	
Oudenaarde	MZ	ZB	OCMW	variabel	•		•	•	•	
Ronse										
Sint-Gillis-Waas	MZ	ZB	gemeente	variabel				•	•	
Sint-Laureins*										
Sint-Lievens-Houtem	MZ	ZB	OCMW	25			•		•	150
Sint-Martens-Latem										
Sint-Niklaas	MZ	ZB	gemeente	variabel	•		•	•	•	410
Stekene										
Temse*	MZ	ZB	gemeente	12,5	•	•		•	•	
Waasmunster*	MZ	ZB	gemeente	25			•	•	•	
Wachtebeke*										
Wetteren	ZB	ZB	OCMW	€240/jaar		•		•	•	
Wichelen										
Wortegem-Petegem	MZ	GP	gemeente	variabel	•			•	•	
Zele	MZ	ZB	OCMW	€150/jaar			•		•	297
Zelzate										
Zottegem										
Zulte	MZ	ZB	OCMW	25	•		•		•	
Zwalm	MZ	ZB	gemeente	30			•		•	

* info via website
 ** nieuw vanaf 2020
 *** premie wordt momenteel herwerkt

	Mantelzorgpremie	GP	Gehandicapte persoon
	Geen mantelzorgpremie	MZ	Mantelzorger
		OU	Ouderen (>65)
		ZB	Zorgbehoevende

Provincie **Vlaams-Brabant**

Kerngegevens

De 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn niet inbegrepen bij dit overzicht.

AANTAL

- Van de 65 gemeenten in Vlaams Brabant bestaat er in 54 een mantelzorgpremie (83%). Voor Vlaams Brabant is dit een stijging met 5% tegenover 2017, we tellen 3 bijkomende gemeenten.
- In 90% van de gemeenten met een mantelzorgpremie wordt de premie gegeven aan de mantelzorger terwijl dat in 10% van gemeenten naar de zorgbehoevende persoon gaat.
- Van 34 gemeenten weten we ook hoeveel mensen momenteel genieten van de mantelzorgpremie. We kregen van heel wat minder gemeenten feedback. In meer dan 1 op 4 gemeenten zijn er minder dan 50 rechthebbenden. Slechts 4 gemeenten keren een premie uit aan meer dan 200 personen

Aantal personen dat premie krijgt	Aantal gemeenten	%
1 - 49	11	32
50 - 99	7	20
100 - 199	12	36
200 of meer	4	12
Totaal	34	100

BEDRAG

- Gemiddeld (over alle vaste gemeentelijke premies heen) gaat het om ongeveer €30 per maand voor 1 persoon, hetzelfde gemiddelde bedrag als in 2017. De laagste maandelijkse premie bedraagt €4, de hoogste €75.

	Aantal gemeenten 2020	%
< €25	23	43
€25 - 49	13	24
> €50	10	18
variabel	8	15
Totaal	54	100

- In 43% van de gemeenten ligt het bedrag lager dan €25 per maand, en dit aandeel ligt een heel stuk hoger dan in 2017 (35%). Het aantal mensen dat een hogere premie per maand krijgt (meer dan 50 euro) is gedaald van 24 naar 18%.

VOORWAARDEN

Er bestaan meestal een hele reeks voorwaarden waaraan men moet voldoen om recht te hebben op de gemeentelijke mantelzorgpremie:

- In 16% van de gemeenten worden er voorwaarden gesteld met betrekking tot het inwonen van de zorgbehoevende persoon bij de mantelzorger. Meestal betekent dit dat men enkel recht heeft als de zorgbehoevende persoon inwoont bij de mantelzorger.
- In 15% van de gemeenten heeft men recht op de mantelzorgpremie als men geen premie via de zorgverzekering ontvangt. De gemeentelijke mantelzorgpremie is daar niet cumuleerbaar. In 59% van de gemeenten is het net omgekeerd en kom je alleen in aanmerking als je recht hebt op de premie via de zorgverzekering. Dit was in 2017 nog 40% - een stijging van 19%. 26% van de gemeenten stelt hier geen voorwaarden rond (in 2017 41%). De voorwaarden worden dus steeds meer gelijkgekoppeld met het krijgen van het de tegemoetkoming via de zorgverzekering;
- In 43% van de gemeenten worden er leeftijdsvoorwaarden gesteld, bijvoorbeeld dat de zorgbehoevende persoon minimum 65 jaar oud is.
- In 90% van de gemeenten wordt in het reglement opgenomen dat de zorgbehoevende persoon en/of zijn of haar mantelzorger in de gemeente dient te wonen.
- Van 31 gemeenten weten we dat men er recht heeft op de premie vanaf een bepaalde mate van zelfredzaamheid, hetzij 57%.
- In 17% van de gemeenten is het al dan niet hebben van een familieband tussen zorgbehoevende en mantelzorger een voorwaarde – evenveel als in '17. Meestal betekent dit dat men enkel recht heeft op een premie als men zorgt voor een familielid. In 2014 bedroeg dit 34%.
- In de 72% helft van de gemeenten is een premie mogelijk als men niet in een zorginstelling of woonzorgcentrum verblijft – dit percentage is gelijk aan dat van 2017, in 2014 ging het nog maar om 58%).
- In 3 gemeenten kan men enkel aanspraak maken op de premie als er een zorgplan opgesteld wordt.
- In 19% van de gemeenten is het al dan niet krijgen van een premie afhankelijk van je inkomen (2017: 25%).
- Slechts in 1 gemeente speelt het recht op een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering nog een rol (via het WIGW of Omnio-statuuut).

Overzicht Mantelzorgpremie Vlaams-Brabant

Gemeente	Uitbetaald aan wie?	Doelgroep	Waar aanvragen?	Bedrag op maandbasis (in €)	Voorwaarden					Aantal rechthebbenden
					inwonend	geen cumul ZVZ	recht op ZVZ	leeftijd	andere	
Aarschot										
Affligem	MZ	ZB	OCMW	10			•		•	110
Asse										
Beersel	ZB	ZB	OCMW	€135/jaar			•		•	112
Begijnendijk	MZ	ZB	OCMW	variabel			•		•	199
Bekkevoort	MZ	ZB	OCMW	€ 12,50			•		•	215
Bertem	MZ	ZB	OCMW	variabel			•		•	47
Bever										
Bierbeek	MZ of ZB	ZB	OCMW	25					•	170
Boortmeerbeek	MZ	ZB	OCMW	€213,66/jaar			•		•	174
Boutersem	MZ	ZB	OCMW	€180/jaar			•		•	
Diest										
Dilbeek*	MZ	ZB	OCMW	40			•	•	•	
Drogenbos	MZ	ZB	gemeente	50			•		•	14
Galmaarden	MZ	ZB	OCMW	15			•		•	91
Geetbets										
Glabbeek	MZ	ZB	OCMW	60€/jaar			•			172
Gooik	MZ	ZB	OCMW	variabel			•		•	
Grimbergen	MZ	ZB	OCMW	25				•	•	281
Haacht	MZ	ZB	OCMW	€40/kwartaal			•	•	•	
Halle	ZB	ZB of GP	gemeente	variabel					•	385
Herent	MZ	ZB	OCMW	30			•	•	•	41
Herne	MZ	ZB	OCMW	15				•	•	132
Hoegaarden										
Hoeilaart*	MZ	ZB	OCMW	40		•			•	
Holsbeek	MZ	ZB	OCMW	75€/jaar			•		•	57
Huldenberg**	MZ	ZB	gemeente	50			•		•	
Kampenhout*	MZ	ZB	gemeente	25			•		•	
Kapelle-op-den-Bos	MZ	ZB	gemeente	20				•	•	
Keerbergen	MZ	ZB	gemeente	50	•		•	•	•	110
Kortenaken	MZ	ZB	OCMW	60€/jaar			•			300
Kortenbergh	MZ	ZB	OCMW	20			•		•	
Kraainem	MZ of ZB	ZB	OCMW	50			•		•	16
Landen	MZ	ZB	gemeente	60€/jaar			•		•	
Lennik	MZ	GP	OCMW	74	•			•	•	22
Leuven										
Liedekerke*	MZ	ZB	OCMW	10				•	•	
Linkebeek	MZ	ZB	OCMW	€50/kwartaal			•		•	
Linter	MZ	ZB	OCMW	50€/jaar					•	
Londerzeel	MZ	ZB	OCMW	variabel			•		•	178
Lubbeek	MZ	ZB	OCMW	40		•		•	•	
Machelen	MZ	ZB	gemeente	25	•	•		•	•	29
Meise	MZ	ZB	OCMW	30			•	•	•	44

Gemeente	Uitbetaald aan wie?	Doelgroep	Waar aanvragen?	Bedrag op maandbasis (in €)	Voorwaarden					Aantal rechthebbenden
					inwonend	geen cumul ZVZ	recht op ZVZ	leeftijd	andere	
Merchtem	ZB	ZB	OCMW	37,18				•	•	
Opwijk										
Oud-Heverlee	MZ	ZB	OCMW	50		•			•	23
Overijse	MZ	ZB	OCMW	50				•	•	85
Pepingen*	MZ	ZB	OCMW	25					•	
Roosdaal	MZ	ZB	OCMW	variabel	•			•	•	5
Rotselaar	MZ	ZB	OCMW	20		•		•	•	
Scherpenheuvel	ZB	ZB	OCMW	40		•			•	59
Steenokkerzeel	MZ	ZB	gemeente	35	•		•	•	•	68
Sint-Genesius-Rode**	MZ	ZB	OCMW	variabel			•		•	24
St-Pieters-Leeuw*	MZ	ZB	gemeente	variabel	•		•	•	•	
Ternat	MZ	ZB	OCMW	50	•		•		•	151
Tervuren	MZ	ZB	OCMW	max €300/jaar			•		•	67
Tielt-Winge*	MZ	ZB	OCMW	50€/jaar			•	•	•	
Tienen	ZB	ZB	OCMW	max €60/jaar		•		•	•	18
Tremelo	MZ	ZB	OCMW	50			•	•	•	60
Vilvoorde										
Wemmel										
Wezembeek-Oppem										
Zaventem	MZ	ZB	gemeente	10					•	165
Zemst*	MZ	ZB	OCMW	40		•			•	
Zoutleeuw	MZ	ZB	OCMW	€60/jaar				•	•	141

* info via website
** nieuw vanaf 2020

	Mantelzorgpremie	GP	Gehandicapte persoon
	Geen mantelzorgpremie	MZ	Mantelzorger
		OU	Ouderen (>65)
		ZB	Zorgbehoevende

Provincie **West-Vlaanderen**

Kerngegevens

AANTAL

- **Van de 64 gemeenten in West Vlaanderen bestaat er in 59 een mantelzorgpremie (92%).** Dit is opnieuw één gemeente meer dan bij vorige inventaris. West Vlaanderen is daarmee de provincie waarin procentueel de meeste gemeenten een mantelzorgpremie voorzien.
- **In 68% van die gemeenten met een mantelzorgpremie wordt de premie gegeven aan de mantelzorgverzorger.** Ook dit stijgt in vergelijking met 2017, waarbij 62% de premie aan de mantelzorgverzorger gaf. 32% geeft de premie aan de persoon met een zorgnood.
- Van 32 gemeenten weten we hoeveel mensen momenteel genieten van de mantelzorgpremie. In 43% van de gemeenten is het aantal rechthebbenden kleiner dan 100. 57% van de gemeenten keert de premie uit aan meer dan 100 personen. Het aantal gemeenten waarvan we deze cijfers toekregen is een heel pak minder dan in 2017 (met 56 gemeenten).

Aantal personen dat premie krijgt	Aantal gemeenten	%
1 - 49	6	18
50 - 99	7	22
100 - 199	10	31
200 of meer	9	28
Totaal	32	100

BEDRAG

- Gemiddeld (over alle gemeentelijke premies heen) gaat het om €25 per maand voor 1 persoon. Dit bedrag blijft al sinds 2014 hetzelfde. In 2008 werd nog gemiddeld €35/maand uitgekeerd. De laagste maandelijkse premie bedraagt €10, de hoogste €60.
- Bij 34% van de premies ligt het bedrag lager dan €25 per maand. In meer dan 1 op 4 gemeenten gaat het over €25 tot €49 per maand en in 8% is €50 of hoger.
- In 29% van de gemeenten is het bedrag variabel: meestal is het afhankelijk van een aantal indicatoren zoals leeftijd of mate van zelfredzaamheid, ...

	Aantal gemeenten 2020	%
< €25	21	36
€25 - 49	16	27
> €50	5	8
variabel	17	29
Totaal	59	100

- In 61% van de gemeenten worden er leeftijdsvoorwaarden gesteld, bijvoorbeeld dat de zorgbehoevende persoon minimum 65 jaar oud is.
- In quasi alle gemeenten moet de zorgbehoevende persoon en/of zijn of haar mantelzorgverzorger in de eigen gemeente wonen (tegenover 81% in 2014).
- In 51% van de gemeenten heeft men recht op de premie vanaf een bepaalde mate van verlies aan zelfredzaamheid (48% in 2017).
- Een familieband hebben wordt minder en minder een voorwaarde: momenteel speelt dit slechts in 8% van de gemeenten mee (bij vorige meting was dit nog 19%).
- Niet in een woonzorgcentrum of verzorgingstehuis verblijven wordt steeds belangrijker; dit is zo bij 58% van de gemeenten (in 2017 in 54%, in 2014 was dit 51% en in 2012 was dit 41%).

VOORWAARDEN

De meeste gemeenten hanteren verschillende voorwaarden waaraan voldaan moet worden om recht te hebben op de premie.

- Het al dan niet inwonen van de persoon met een zorgbehoefte en de mantelzorgverzorger wordt steeds minder een voorwaarde: in 2017 werd nog in 46% van de reglementen voorwaarden gesteld met betrekking tot het inwonen van de zorgbehoevende persoon bij de mantelzorgverzorger. Bij onze laatste meting bedroeg dit nog maar 27%.
- In 17% van de gemeenten heeft men recht op de premie als men geen tegemoetkoming via de zorgverzekering ontvangt (in 2017 was dit 27%). Maar liefst 42% van de gemeenten hanteren een omgekeerde redenering: in deze gemeenten kan men enkel aanspraak maken op de gemeentelijke mantelzorgpremie als men een toelage via de zorgverzekering ontvangt. Dit bedroeg in 2017 26%. In 41% is er geen link met het budget voor zware zorgbehoefte via de zorgverzekering;

- Slechts in 5 gemeenten kan men enkel aanspraak maken op de premie als er een zorgenplan opgesteld wordt.
- In 15% van de gemeente is het al dan niet krijgen van een premie afhankelijk van het inkomen (20% in 2017).
- In 19% van de gemeenten kan je enkel aanspraak maken op de premie als je recht hebt op een verhoogde tegemoetkoming (via het WIGW of Omnio-statuut).

Overzicht Mantelzorgpremie West-Vlaanderen

Gemeente	Uitbetaald aan wie?	Doelgroep	Waar aanvragen?	Bedrag op maandbasis (in €)	Voorwaarden					Aantal rechthebbenden
					inwonend	geen cumul ZVZ	recht op ZVZ	leeftijd	andere	
Alveringem	MZ	ZB	OCMW	€120/jaar			•		•	
Anzegem	ZB	ZB	OCMW	variabel				•	•	
Ardooi	MZ	ZB	OCMW	60				•	•	
Avelgem	ZB	ZB	OCMW	25		•		•	•	
Beernem	ZB	ZB	OCMW	20			•	•	•	
Blankenberge	ZB	ZB of GP	OCMW	variabel			•	•	•	
Bredene	MZ	ZB	gemeente	€50/kwartaal				•	•	100
Brugge	MZ	ZB	gemeente	20			•		•	2049
Damme	MZ	ZB	OCMW	40					•	
De Haan	MZ	ZB	OCMW	50	•			•	•	12
De Panne	MZ	ZB	gemeente	15			•		•	
Deerlijk	ZB	ZB	OCMW	23					•	87
Dentergem	MZ	GP	OCMW	variabel	•	•			•	
Diksmuide	MZ	ZB	OCMW	40			•	•	•	
Gistel	MZ	ZB	gemeente	max €30/mnd			•		•	
Harelbeke	MZ	ZB	OCMW	25	•	•		•	•	8
Heuvelland										
Hooglede	MZ	ZB	OCMW	variabel	•			•	•	130
Houthulst	MZ	ZB	OCMW	€125/jaar			•	•	•	300
Ichtegem	MZ	ZB	OCMW	25			•	•	•	122
Ieper	ZB	GP	gemeente	variabel			•	•	•	
Ingelmunster	MZ	ZB	OCMW	125€/jaar	•			•	•	200
Izegem										
Jabbeke*	ZB	ZB	OCMW	15			•		•	
Knokke-Heist										
Koekelare	MZ	ZB	OCMW	25	•		•		•	>50
Koksijde	MZ	ZB	OCMW	20			•		•	354
Kortemark	MZ	ZB	OCMW	50			•	•	•	47
Kortrijk*	ZB	ZB	OCMW	25		•		•	•	256
Kuurne	ZB	ZB	OCMW	variabel		•		•	•	199
Langemark-Poelkapelle	ZB	ZB	OCMW	variabel			•	•	•	180
Ledegem	ZB	ZB	OCMW	variabel		•			•	
Lendelede	MZ	ZB	OCMW	50	•			•	•	3
Lichtervelde	MZ	ZB	OCMW	€125/jaar			•		•	188
Lo-Reninge	MZ	ZB	OCMW	20			•		•	64
Menen										
Mesen	MZ	ZB	OCMW	variabel	•				•	
Meulebeke	MZ	ZB	gemeente	€150/jaar	•			•	•	
Middelkerke*	MZ	ZB	OCMW	50		•		•	•	177
Moorslede	ZB	ZB	OCMW	25		•		•	•	160
Nieuwpoort	ZB	ZB	OCMW	60				•	•	
Oostende										

Gemeente	Uitbetaald aan wie?	Doelgroep	Waar aanvragen?	Bedrag op maandbasis (in €)	Voorwaarden					Aantal rechthebbenden
					inwonend	geen cumul ZVZ	recht op ZVZ	leeftijd	andere	
Oostkamp	MZ	ZB	OCMW	variabel	•			•	•	
Oostrozebeke	MZ	ZB	OCMW	30	•			•	•	
Oudenburg	MZ	ZB	OCMW	variabel					•	69
Pittem	MZ	ZB	OCMW	25	•		•		•	
Poperinge	MZ	ZB	OCMW	125€/jaar	•			•	•	215
Roeselare	MZ	ZB	gemeente	15			•	•	•	1280
Ruiselede	MZ	ZB	OCMW	variabel				•	•	55
Staden*	ZB	ZB	OCMW	variabel		•			•	
Spiere-Helkijn	MZ	ZB	gemeente	124€/Jjaar	•			•	•	
Tielt	MZ	ZB	OCMW	variabel			•	•	•	147
Torhout	ZB	ZB	gemeente	38					•	190
Veurne	ZB	ZB	OCMW	20			•	•	•	
Vleteren	MZ	ZB	OCMW	15			•		•	43
Waregem	ZB	GP	gemeente	€100/jaar	•			•	•	717
Wervik	MZ	GP	OCMW	25		•		•	•	80
Wevelgem*	ZB	GP	gemeente	variabel				•	•	
Wielsbeke	MZ	ZB	OCMW	variabel			•		•	
Wingene	MZ	ZB	gemeente	22,5			•	•	•	
Zedelgem	MZ	ZB	OCMW	30			•		•	517
Zonnebeke	MZ	ZB	OCMW	20					•	
Zuienkerke	MZ	ZB	gemeente	variabel	•				•	18
Zwevegem*	ZB	ZB	gemeente	25		•		•	•	69

* info via website
** nieuw vanaf 2020

	Mantelzorgpremie	GP	Gehandicapte persoon
	Geen mantelzorgpremie	MZ	Mantelzorger
		OU	Ouderen (>65)
		ZB	Zorgbehoevende

Bouwstenen voor een goede mantelzorgpremie in je gemeente

Samana pleit voor een eenvoudige en laagdrempelige financiële tegemoetkoming voor mensen die zorgen voor iemand uit hun omgeving. Hiermee toont een gemeente haar waardering voor de zorg die ze op zich nemen.

De krachtlijnen van een goede gemeentelijke mantelzorgpremie volgens Samana, zijn vooraan in deze brochure opgenomen.

We bepleiten volgende aanbevelingen voor gemeenten ...

EEN FINANCIËLE PREMIE

Ondersteuning van mensen met een zorgnood gebeurt op verschillende manieren en heeft vele gezichten. Samana blijft pleiten voor een financiële tegemoetkoming voor mantelzorgers zelf. Met deze tegemoetkoming benadrukt een gemeente de waardering die ze heeft voor de inzet van mantelzorgers en het maatschappelijk belang van hun inzet. Zo wordt ook het engagement van mantelzorgers aangemoedigd en ondersteund.

EEN AANTAL STIMULERENDE VOORWAARDEN

Samana pleit voor eenvoudige en laagdrempelige stimulerende voorwaarden voor de uitkering van een mantelzorgpremie:

- De zorgbehoevende woont in de gemeente, aan de mantelzorger worden geen voorwaarden opgelegd wat betreft woonplaats, en hoeft dus ook niet inwonend te zijn.
- Een familieband tussen mantelzorger en de persoon met een zorgnood is niet vereist. Deze aanbeveling bekrachtigt het maatschappelijk belang van mantelzorger. Ook buiten eigen familie, springen mantelzorgers in die het opnemen voor mensen met een zorgbehoefte.
- Erkenning door de zorgverzekering vormt geen voorwaarde of tegenvoorwaarde om in aanmerking te komen voor een gemeentelijke mantelzorgpremie.
- De bewijslast van de zorg wordt zo eenvoudig mogelijk gehouden. Inschaling van de zorg moet geen specifieke voorwaarde zijn om in aanmerking te komen voor een gemeentelijke mantelzorgpremie.

zelfzorgvoormantelzorgers.be

Soms heb je als mantelzorger een steuntje in de rug nodig. De online training van Samen helpt je goed te zorgen voor jezelf en je weerkracht te vergroten.

Wat?

De training omvat negen sessies met draagkracht voor de mantelzorger, met andere woorden: zoals gaat om stellen, communicatie met de persoon voor wie je zorgt, stress vragen, goed voor jezelf zorgen, ...

Talkens met informatie van een deskundige en getuigenissen van mantelzorgers.

Hoe?

Surf naar www.zelfzorgvoormantelzorgers.be

Na registratie en aanmelding ontvang je een link waarmee je de cursus kan starten.

Bent je CM-lid én mantelzorger, dan kan je deze training gratis volgen.

Wie geen CM-lid is, kan voor 25 euro lid worden van onze mantelzorgersvereniging en zo een logje krijgen.

JE DOORLOOPT DE TRAINING OP JE EIGEN TEMPLOP EEN MOMENT DAT HET JOU PIJST. IN JE EIGEN DROMENWELD.